

Himmeli

RUOTSINSUOMALAINEN SEURAKUNTALEHTI • SVERIGEFINSKT FÖRSAMLINGSBLAD

PÄÄSIÄINEN · PÅSK 2023

HYVÄÄ PÄÄSIÄISTÄ!

Glad påsk!

FOTO: ANNELE TOLLERÅ

Mämmipäivä pappilassa

Memmadag i prästgården

Miksi vietämme pääsiäistä?

Miksi vietämme pääsiäistä? på Vimeo.

Varför firar vi påsk?

Därför firar vi påsk på Vimeo.

Ruotsin kirkko

Valo voittaa pääsiäisenä!

Ljusets seger – det är påsk!

Aurinkomme ylösnoisi

Pääsiäiskertomus alkaa aina pitkäperjantaista, yön pimeydestä ja taistelusta hyvän ja pahan välillä. Totuutta haudataan tänäänkin sodan propagandan väiltyksellä ja haudan suulle kerätään raskaita kiviä. Keskiellä pimeää yötä kuuluu kuitenkin hiljaista laulua – ”Kristus nousi kuolleista, kuolemallaan kuoleman voitti”.

Monenlaiset elämän surut nivoutuvat toisiinsa. Menettäminen on aina niin vaikeaa. Ehkä en haluaisikaan uutta, vaan haluaisin sen vanhan turvallisen takaisin.

Hauta on täynnä pelkojen pimeyttä, mutta kun kivi vieritetään pois, niin ei se pimeys hyökkääkään sieltä ulos, vaan pieni valonsäde täyttää haudan. Itse emme jaksa vierittää raskaita kiviä ja valokin tulee muualta. Ehkä juuri siinä on pääsiäisen suuri salaisuus. Valo voittaa kaikesta huolimatta ja oma tarinani on osa suurempaa kertomusta, mikä kerran päättyy hyvin.

”Aurinkomme ylösnoisi, paistaa voittovuorella.
Lämmin valo sieltä loistaa, surut, murheet hajottaa.
Kokoontukaa taivaan linnut suvi-ilmaan puhtaaseen.
Visertäkää pienet leivot, viinipuussa tuoreessa.”

(Helmiä, Psalmer och sånger på finska, laulu nro 88, sanat Leonard Typpö 1902, sävel Jonas Andersson 1889.)

ANNA TOIVONEN

Käytämme ruutukoodeja

Skanna ruutukoodi puhelimellasi tai tabletillisasi. Nämä pääset verkkosivulle, joka on liitetty artikkeliin.

Vi använder QR-koder

Skanna QR-koden med din mobil eller surfplatta, så kommer du till den webbsida som är kopplad till artikeln.

TOIMITUS/REDAKTION HIMMELI

Ruotsin kirkon ruotsinsuomalainen seurakuntalehti, Svenska kyrkan sverigefinska församlingsblad ges ut av Svenska kyrkan

TOIMITUSKUNTA/REDAKTIONSRÅD: Jonatan Edlund, Anna Hellström, Eeva-Liisa Kettunen, Anna Toivonen

TAITTO/GRAFISK FORM: New Normal

KANSIKUVA/OMSLAG: Kanat Ninni ja Vilijonka (Hedemora-kanarotu). Valokuva: Anna-Lena Edlund / Hedemorahönsens Ninni och Filifjonkan. Foto: Anna-Lena Edlund

Vår sol gick upp

Påskberättelsen börjar alltid i långfredagen, i nattens mörker och kampen mellan gott och ont. Även i dag begravs sanning genom krigets propaganda och tunga stenar samlas framför gravens öppning. Mitt i den mörkaste natten hörs det ändå en lägmäld sång – ”Kristus är uppstånden från de döda, med döden övervann han döden.”

Livets olika sorger binds ihop. Att förlora är alltid så svårt. Jag kanske inte vill något nytt, utan skulle vilja få tillbaka det gamla, trygga livet.

Graven är full av rädslornas mörker, men när stenen rullas bort anfaller inte mörkret från graven utan en liten ljusstråle lyser upp den. Vi orkar inte själva rulla bort tunga stenar och även ljuset kommer någon annanstans ifrån. Kanske finns påskens stora hemlighet just där. Ljuset vinner trots allt och min egen berättelse är en del av en större berättelse, som en dag slutar gott.

”Vår sol gick upp och skiner på segerns berg.
Ett varmt ljus lyser därifrån som skingrar våra sorger.
Kom himlens fåglar och samlas i den klara sommarluften.
Kvittra ni små lärkor i det grönskande vinträdet.”

(Fritt översatt från finska. Helmiä, Psalmer och sånger på finska, sång nr 88, text Leonard Typpö 1902, musik Jonas Andersson 1889.)

ANNA TOIVONEN

Palveleva puhelin on sinua varten

Onko sinulla vaikea elämässä juuri nyt? Ahdistaako ihmissehuet, suru, sairaus tai taloudellinen tilanne? Oletko yksinäinen? Palvelevaan puhelimeen voit soittaa, voit keskustella chattissa tai lähetää nettikirjeen. Kaikissa kanavissa keskustelet luottamuksellisesti ja turvallisesti. Puhuminen auttaa.

svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin

Sverigefinska telefon-jouren är för dig

Har du svårt i livet just nu? Får du ångest av relationer, sorg, sjukdom eller ekonomiska problem? Känner du dig ensam? Du kan ringa till Sverigefinska telefonjouren, chatta med oss eller skicka ett digitalt brev. I alla kanaler har du ett samtal i förtroende och trygghet. Det hjälper att prata.

[svenskakyrkan.se/
sverigefinskatelefonjouren-papu](http://svenskakyrkan.se/sverigefinskatelefonjouren-papu)

PUHELIN / TELEFON
020-26 25 00
Joka iltaklo 21–23

CHATTI / CHATT
Torstaisin ja sunnuntaisin
klo 18–20

NETTIKIRJE /
DIGITALT BREV

Hengellinen syventymispäivä

Oletko mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa jumalanpalvelusta? Vapaaehtoisena, kirkkoväärinä, seurakuntalaisena, työntekijänä.

Messuntekijöiden hengellinen syventymispäivä lauantaina 23. syyskuuta 2023 Mikaelin kirkolla Örebrossa.

Aloitamme klo 11.30 lounaalla ja klo 12.30 yhteisen rukoushetken jälkeen sukellamme messun suunnittelun, toteuttamiseen ja ehtoollisteologiaan. Iltapäiväkahvit ja pieni pyhiinvaellus rytmittävät päivää ja lopuksi vietämme yhdessä messun. Päivä päättyy viimeistään klo 17.30.

PÄIVÄ ON AVOIN kaikille aiheesta kiinnostuneille.

HINTA 150 kruunua (kysy maksako kotiseurakuntasi tämän), sisältää kahvit ja lounaan.

PÄIVÄN VETÄVÄT Örebron ruotsinsuomalaisen pappi Johanna Suban ja Tukholman suomalaisen seurakunnan kirkkoherra Martti Paananen. Päivä on suomenkielinen.

ILMOITTAUTUMISET JA LISÄTIEDOT

Johanna, johanna.suban@svenskakyrkan.se tai
Martti, marttijohannes.paananen@svenskakyrkan.se

Andlig fördjupningsdag på finska

För alla som är engagerade kring gudstjänstfirande. Lördagen den 23 september 2023 i S:t Mikael s kyrkan, Örebro.

Dagen börjar klockan 11:30 med lunch. Kl. 12:30 har vi en gemensam andakt för att därefter fördjupa oss i guds-tjänstfirandet, hur vi genomför gudstjänsterna samt i nattvardens teologi. Eftermiddagsfika och en kortare pilgrimsvandring ramar in dagen och vi avslutar med gemensam mässa. Dagen avslutas senast kl. 17:30

VEM KAN DELTA? Alla som är intresserade (dagen är på finska).

KOSTNAD: 150 kr för fika och lunch (fråga din hemförsamling om de vill bekosta detta).

DAGEN LEDS AV präst Johanna Suban från sverigefinsk verksamhet i Örebro samt kyrkoherde Martti Paananen från finska församlingen i Stockholm.

ANMÄLAN OCH MER INFORMATION

Johanna, johanna.suban@svenskakyrkan.se eller
Martti, marttijohannes.paananen@svenskakyrkan.se

Oletko jäsen?

Ruotsin kirkko tavoittaa melkein jokaisen jossakin elämänvaiheessa. Elämän huippuhetkissä ja syvissä aallonpohjissa – sekä kaikessa siltä välliä. Kirkko välittää ihmisiille toivoa, uskoja ja voimaa. Jäsenyytesi tekee sen mahdolliseksi! Kiitos että olet mukana!

"Kun mieheni kuoli, niin selvisi että hän ei kuulunutkaan Ruotsin kirkkoon. Se oli meille yllätyks, koska olimme kuuluneet kirkkoon Suomessa. Emme olleet ymmärtäneet liittyä kirkon jäseneksi täällä. Liityin itse jäseneksi heti hautajaisten jälkeen, sillä haluan, että kun itse kuolen, niin minut haudataan kirkollisin menoin ja että hautajaiset tulevat lapsilleni mahdollisimman edulliseksi."

Löydä seurakuntasi verkosta: svenskakyrkan.se/sokforsamling

Är du medlem?

Många som flyttade till Sverige utgick från att de blev medlemmar i Svenska kyrkan automatiskt när de folkbokförde sig på en pastorsexpedition. Svenska kyrkan var tidigare huvudman för folkböringen.

Präster möter av och till anhöriga som önskar en kyrklig begravning för den avlidne. Då kan det visa sig att personen inte var medlem i kyrkan. Du kan lätt kontrollera medlemskapet via din församling.

Du hittar kontaktuppgifter på: svenskakyrkan.se/sokforsamling

Miksi vietämme pääsiäistä?

Kirkon suuren kertomuksen keskiössä on pääsiäinen, kristillisen uskon käännekohta. Pääsiäisenä kuolema muuttuu elämäksi ja suru iloksi.

Laskiainen

Laskiaissunnuntaina alamme laskeutua paastoon. Sen jälkeen tulee laskiaistiistai. Laskiainen valmistaa meitä tulevaan paastoon, samalla kun Jeesus kääntää askeleensa kohti Jerusalemia.

Laskiaista vietetään katolisessa maissa karnevalina, johon kuuluu tanssia, ruokaa ja juhlintaa. Karnevali merkitsee "hyvästää lihalle", sillä paaston aikana ei syödä lihaa tai vehnälipää. Siksi Ruotsissa ja Suomessa ennen paaston alkua syömme laskiaispullia hillon ja mantelimassan kera.

Paasto valmistaa meitä juhlaan

Paasto alkaa varsinaisesti tuhkakeskiviikosta. Jumalanpalveluksessa piirretään silloin otsaan tuhkaristi. Tuhka on symboli kaikesta yltäkylläisyydestä luopumiselle. Hiljennymme pohtimaan elämän tärkeitä kysymyksiä. Paasto valmistaa meitä suureen juhlaan, pääsiäiseen.

Tuhkakeskiviikkona meitä muistutetaan siitä, että Jumalan edessä olemme tomua ja tuhkaa. På askonsdagen påminns vi om att inför Gud är vi endast stoft och aska. Foto: Magnus Aronson/Ikon

Orjantappurakruunu on Jeesuksen kärsimyksen vertauskuva. Törnekronan är en symbol för Jesus lidande. Foto: Magnus Aronson/Ikon

Paaston keskellä on puolipaastosunnuntai, jolloin teemana on "elämän leipä". Leipä on elämän symboli. Ehtoollista vietetään, jotta muistaisimme sen, että Jumala antaa meille elämän.

Paastoa kestää neljäkymmentä päivää tuhkakeskiviikosta pääsiäislauantaihin. Seuraamme silloin Jeesusta Jerusalemiin.

Hiljainen viikko, Jumala kuolee

Viikko ennen pääsiäistä on hiljainen viikko, jonka aloittaa palmusunnuntai. Silloin kirkkoon tuodaan palmunoksia, täällä Pohjolassa pajunkissoja. Nämä muistamme, kuinka Jeesus nöyränä ratsasti aasilla Jerusalemiin.

Hiljaisen viikon keskiviikkoon kutsutaan kellokeskiviikkoksi. Silloin kirkonkellon kieli muutettiin puiseksi.

Nämä soinnista tulivat hiljaisempia.

Jerusalemissa Jeesus moitti kansan johtajia, jotka alkavat suunnittelemaan hänen kiinniottamista ja tappamista. Kun juutalainen pääsiäisenvietto alkaa torstaina, kutsuu Jeesus oppilaansa syömään pääsiäisaterian. Hän lukee rukoukset viinille ja leivälle ja sanoo leivästä: "Ottakaa, tämä on minun ruumiini."

Kiirastorstaista alkaa kolmen pyhäpäivän jakso. Kirkossa vietetään aina ehtoollista kiirastorstaina. Jaamme leivän ja viinin Jumalan itsensä kanssa. Jumalanpalvelus päätyy siihen, että alttari riisutaan ja kynttilät sammutetaan. Psalmista 22 luetaan: "Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?"

Ensimmäisen ehtoollisen jälkeen yksi oppilaista, Juudas, poistuu

seurasta ja paljastaa kansan johtajille, missä Jeesus on. Yön aikana Jeesus pidätetään ja tuomitaan kuolemaan ristillä.

Pitkäperjantai on kristillisessä uskossa suuren surun päivä. Jumala on kuollut.

Kuolemasta elämään

Pääsiäisaamuna muutamat naiset menevät Jeesuksen haudalle. He saavat kuulla siellä, että Jeesus on ylösnuoussut kuolleista. He eivät tiedä, mitä heidän tulisi uskoa, mutta myöhemmin he kohtaavat Jeesuksen. Kuolema on muuttunut elämäksi. Myös kaksi oppilasta matkalla Emmaus-nimiseen kylään kohtaavat Jeesuksen. Heidän silmänsä avautuvat ja he ymmärtävät mitä on tapahtunut.

Pääsiäispäivänä juhlimme kirkossa: "Jeesus on ylösnuoussut. Hän on totisesti ylösnuoussut."

Pääsiäisestä alkaa 40 päivän, pääsiäisaika, joka päättyy helatorstaihin, Jeesuksen taivaaseenastumisen päivään. Jesus nousee ylös taivaaseen oppilaiden nähden.

Narsissit ja pajunkissat kuuluvat pääsiäisenviettoon kotona ja kirkossa. Påskliljor och sälkvistar ingår i påskfirandet hemmaavid och i kyrkan. Foto: Albert Hillert/Ikon

Kirkon syntymäpäivä

Helluntaina oppilaat ottavat vastaan Pyhän Hengen ja alkavat julistaa ilosanomaa eri kielillä. Helluntai on kirkon syntymäpäivä.

JONATAN EDLUND

Varför firar vi påsk?

Kyrkan är en stor berättelse och i mitten finns påskan, den kristna trons vändpunkt. I påskan blir död till liv och sorg till glädje.

Fastlagen

Fastlagssöndagen inleder fastlagen. Söndagen följs av fettisdagen. Den förbereder oss för att gå in i fastan, liksom Jesus vänder sina steg mot Jerusalem.

Under fastlagen firar katolska länder karneval med dans, mat och fest. Karneval betyder "farväл kött", då man under fastan inte äter kött eller vetebröd. Av den anledningen äter vi i Sverige och Finland fastlagsbullar med sylt eller mandelmassa innan fastan börjar.

Fastan förbereder oss för fest

Fastans verkliga inledning är askonsdagen. Under gudstjänsten ritas ett kors i pannan av aska. Askan är en symbol för att avstå från överflöd. Vi blir stilla i reflektion. Fastan förbereder oss för den stora festen, påskan.

Mitt i fastan kommer midfastosöndagen, som har temat "livets bröd". Brödet är en symbol för liv. Nattvarden firas för att vi ska komma ihåg att Gud ger liv.

Fastan är fyrtio dagar lång och pågår från askonsdagen till påskafhton, då vi följer Jesus mot Jerusalem.

Stilla veckan och Guds död

Veckan innan påsk kallas stilla veckan och inleds med palmsöndagen. Då kläs kyrkan med sälkvistar eller palmlad, då man kommer ihåg hur Jesus ödmjukt rider in i Jerusalem på en åsna.

Stilla veckans onsdag kallas för dymmelonsdag, då man bytte klockans kläpp mot en trädymmel, som gav klockan ett dovare ljud.

Inne i Jerusalem retar Jesus upp folkets ledare och de planerar att gripa och döda honom. När det judiska påskfirandet börjar på torsdagen samlar Jesus sina lärjungar för att äta påskmåltid. Han läser bönerna över vinet och brödet och säger om brödet: "Ta detta, det är min kropp".

Skärtorsdagen inleder de tre stora heliga dagarna. I kyrkan firas alltid

nattvard på skärtorsdagen, då vi delar bröd och vin med Gud själv. Gudstjänsten avslutas med att altaret kläs av och ljusen släcks. Psaltarsalmen 22 läses: "min Gud, min Gud varför har du övergivit mig?"

Efter den första nattvarden går en av dem, Judas, iväg och berättar för folkets ledare var Jesus finns. Under natten arresteras Jesus och döms till döden på ett kors.

Långfredagen är den kristna trons stora sorgedag. Gud är död.

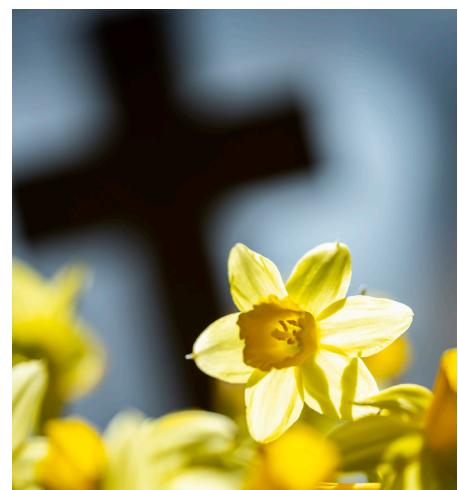

FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

Död blir till liv

På påskdagens morgon går några kvinnor till graven, där de får reda på att Jesus har uppstått från de döda. De vet inte vad de skall tro, men senare möter de Jesus. Död har blivit liv. Också två lärjungar på väg mot byn Emmaus möter Jesus. Deras ögon öppnas och de förstår vad som hänt.

Under påskdagen jublar vi i kyrkan: "Jesus är uppstånden. Han är sannerligen uppstånden."

Efter påsk kommer sedan en fyrtio dagar lång påsktid, som avslutas på Kristi himmelsfärdens dag. Jesus lyfts upp till himlen i lärjungarnas närvaro.

Kyrkans födelsedag

På pingstdagen tar lärjungarna emot den Heliga anden och börjar förkunna glädjebudskapet på olika språk. Pingsten är kyrkans födelsedag.

JONATAN EDLUND

Ortodoksinen tapa viettää pääsiäistä

Kukkien koristama pääsiäiskoni kuuluu ortodoksiseen pääsiäiseen. En påskikon som dekoreras med blommor ingår i ortodoxt påskfirande.

Foto: Martti Paaninen

Ortodokseille pääsiäinen on kirkkovuoden suurin tapahtuma ja juhlien juhla. Palmusunnuntain jälkeistä viikkoa kutsutaan suureksi viikkoksi ja viikonpäiviä samaan tyyliin suureksi maanantaaksi jne. Ortodoksit ovat noudattaneet suurta ja pyhää paastoa neljäkymmentä päivää ennen palmusunnuntaita ja jatkavat paastoamista pääsiäisyön juhlajumalanpalvelukseen saakka.

Suuri torstai

Suuren torstain iltana toimitettava jumalanpalvelus on oikeastaan suuren perjantain aamupalvelus, sillä liturginen vuorokausi vaihtuu jo aattoiltana. Palveluksen aikana luetaan Kristuksen kaksitoista kärsimysevankeliumia. Lukujaksojen välissä kuoro laulaa veisuja, jotka tukevat luettua tekstiä. Kirkkokansa pitelee kässään tuohusta, kynttilää, johon tuli sytytetään uudestaan ennen jokaista evankeliumitekstiä. Suuren torstain jumalanpalvelus kestää noin kolme tuntia.

Suuri perjantai

Suuren perjantain ehtopalvelus alkaa iltapäivällä. Siinä muistellaan sitä, kun Jeesus otettiin ristiltä. Kirkkokansa jakaa sen surun ja lohduttomuuden tunteen, jonka alkuseurakuntalaiset kokivat Jeesuksen kuoleman hetkellä. Jumalanpalvelus kestää noin puolitoista tuntia. Sen aikana kannetaan esiin Kristuksen hautakoni, jossa Jeesus on kuvattu kuolleena haudassaan.

Illan jumalanpalveluksessa kirkkokansa pääsee mystisellä tavalla osallistumaan Kristuksen hautaukseen. Kynttilät kässään he seuraavat Kristuksen hautakonia, joka kannetaan hautakulkueessa ulos ja takaisin kirkkoon.

Suuri lauantai

Suuren lauantain aamuna toimitetaan Basileios Suuren liturgia. Alkukirkossa juuri tästä liturgiaa pidettiin varsinaisen pääsiäisjumalanpalveluksena.

*Ikonostaasi on ortodoksissa kirkossa alttarin ja kirkkosalin erottava seinä, jolla sijaitsee ikoneja. Lähde: Wikipedia

Tiedon lähde

Kunskapens
källa

Tervetuloa seurakuntaasi!

Syvämemme suomen kielessä vietetään jumalanpalveluksia ja keskusteluryhmissä tavataan. Kasteet, vihkimiset ja hautajaiset pidetään ja kotikäynnit tehdään tarvittaessa.

Karlstadin hiippakunnan kymmenessä kirkkokoherrakunnassa on suomenkielistä toimintaa: Degerfors-Nysund, Filipstad, Forshaga-Munkfors, Grums, Hammarö, Karlskoga, Karlstad, Kristinehamn, Mellerud ja Storfors.

Jumalanpalvelus

Jumalanpalvelukset vietetään säännöllisesti vuoden aikana. Juhlimme joulua, pääsiäistä, itsenäisyyspäivää ja äitiinpäivää ja laulamme kauneimpia joululauluja.

Keskusteluryhmät

Keskusteluryhmissä keskustellaan suomeksi suurista ja pienistä asioista sekä uskosta ja elämästä.

Degerfors: Elämän keskellä. Johtaja: Merja Piispanen. Tiistai klo 14.

Lesjöfors: Elämän keskellä. Johtaja: Merja Piispanen. Keskiviikko klo 13.

Storfors: Elämän keskellä. Johtaja: Merja Piispanen. Maanantai klo 14.

Karlskoga: Hyvän olon –piiri. Johtaja: Merja Piispanen. Torstai klo 14.

Karlstad: Hyvän olon –piiri. Johtaja: Lotta Okkonen. Tiistai klo 14.

Kirkkolliset toimitukset

Ota yhteyttä yhteen papeista, kun kaste, vihkiminne tai hautajaiset pidetään suomeksi, ruotsiksi tai molemmissa kielillä.

Välkommen till din församling!

På vårt hjärtas språk, finska firar vi gudstjänst och träffas i samtalsgrupper. Vi håller dop, vigsel, begravning och gör hembesök vid efterfrågan.

I tio pastorat i Karlstads stift finns verksamhet på finska: Degerfors-Nysund, Filipstad, Forshaga-Munkfors, Grums, Hammarö, Karlskoga, Karlstad, Kristinehamn, Mellerud och Storfors.

Gudstjänster

Gudstjänster på finska firas regelbundet under året. Vi firar jul, påsk, självständighetsdagen och morsdag och sjunger de vackraste julstångerna.

Samtalsgrupper

I samtalsgrupporna samtalar vi på finska om stort och smått, om tron och livet.

Degerfors: Mitt i livet. Ledare: Merja Piispanen. Tisdag kl. 14.

Lesjöfors: Mitt i livet. Ledare: Merja Piispanen. Onsdag kl. 13.

Storfors: Mitt i livet. Ledare: Merja Piispanen. Måndag kl. 14.

Karlskoga: Må bra-gruppen. Ledare: Merja Piispanen. Torsdag kl. 14.

Karlstad: Må bra-gruppen. Ledare: Lotta Okkonen. Tisdag kl. 14.

Kyrkliga handlingar

Ta kontakt med någon av prästerna om du vill ha dop, vigsel eller begravning på finska, svenska eller på båda språken.

Retki Trollhättaniin

Me Karlstadin hiippakunnan ruotsinsuomalaiset teemme yhteisen retken Trollhättaniin. Lextorpin seurakuntalaiset kutsuu meidät vierailulle 25. toukokuuta. Tutustumme uusiin ystäviin, laulamme, ruokailemme ja teemme kiertoajelun. Matkan, koko päivän ruokailun ja kahvin hinta: 200 kr

Ilmoittautuminen viimeistään 17. toukokuuta Merja Piispaselle s-postitse merja.piispanen@svenska-kyrkan.se tai puhelimitse 0586-68830.

Yhteinen linja-auto lähtee (noin) klo 7.00 Degerforsin seurakuntakodilta 7.20 Karlskogan linja-autosemalta 8.00 Kristinehaminan kirkon parkkipaikalta 8.45 Karlstadin Västerstrandin kirkolta 9.30 Grumsin Solbergin kirkolta Lähdemme Trollhättanista noin klo 17.00.

Utflykt till Trollhättan

Vi sverigefinnar i Karlstads stift gör en gemensam utflykt till Trollhättan. Vi har blivit inbjudna på besök till Lextorps församling. Vi lär känna nya vänner, sjunger, äter och gör en rundtur.

Pris för resa, mat för hela dagen och kaffe: 200 kr

Anmälan senast den 17 maj till Merja Piispanen på e-post merja.piispanen@svenska-kyrkan.se eller på tel. 0586-68830.

En gemensam buss går (ungefärlig) kl. 7.00 Degerfors församlingshem 7.20 Karlskoga busstation 8.00 Kristinehamns kyrkas parkeringsplats 8.45 Västerstrandskyrkan, Karlstad 9.30 Solbergskyrkan, Grums Vi reser från Trollhättan ca. kl. 17.00.

Kalenteri

Filipstadin seurakunta

6.4.	12:00	Kiirastorstaimessu	Lesjöforsin kirkko
26.4.	13:00	Elämän keskellä	Lesjöforsin kirkko
24.5.	13:00	Elämän keskellä	Lesjöforsin kirkko
4.6.	15:00	Päämessu, kesäjuhat	Rämnen kirkko
24.9.	10:00	Päämessu	Lesjöforsin kirkko
29.10.	10:00	Päämessu	Lesjöforsin kirkko
7.12.	15:00	Kauneimmat joululaulut	Lesjöforsin kirkko

Forshaga-Munkforsin seurakunta

12.12.	18:00	Kauneimmat joululaulut	Forshagan kirkko
--------	-------	------------------------	------------------

Grumsin kirkkoherrakunta

10.6.	15:00	Päämessu	Solbergin kirkko
-------	-------	----------	------------------

Hammarön seurakunta

10.4.	14:00	Pääsiäismessu	Skoghallin kirkko
10.6.	11:00	Päämessu	Hammarön kirkko

Karlstadin kirkkoherrakunta

18.4.	14:00	Hyvän olon -piiri	Västerstrandin kirkko
14.5.	12:00	Äitiinpäivänmessu	Västerstrandin kirkko
16.5.	14:00	Hyvän olon -piiri	Västerstrandin kirkko

Kristinehaminan kirkkoherrakunta

10.4.	10:00	Pääsiäismessu	Pyhän Olavin kappeli
14.5.	16:00	Äitiinpäivänmessu	Pyhän Olavin kappeli
11.6.	15:00	Päämessu	Pyhän Olavin kappeli

Mellerudin kirkkoherrakunta

Kodissa on keskustelu- ja lauluryhmejä. Haluatko olla mukana? Ota yhteyttä diakoniin Tina Manner, puh. 0530-362 00 tai kirkkoherraan Lena Hildén, puh. 0725-13 6715.

Storforsin seurakunta

3.4.	14:00	Elämän keskellä	Storforsin kirkko
29.4.	11:00	Päämessu	Storforsin kirkko
8.5.	14:00	Elämän keskellä	Storforsin kirkko
27.5.	11:00	Päämessu	Storforsin kirkko
12.6.	14:00	Elämän keskellä	Storforsin kirkko
2.9.	11:00	Päämessu	Storforsin kirkko
7.10.	11:00	Päämessu	Storforsin kirkko
28.10.	11:00	Päämessu	Storforsin kirkko
25.11.	11:00	Päämessu	Storforsin kirkko
16.12.	13:00	Kauneimmat joululaulut	Storforsin kirkko

Degerfors-Nysundin seurakunta

9.4.	12:00	Pääsiäismessu	Degerforsin kirkko
25.4.	14:00	Elämän keskellä	Seurakuntakoti
7.5.	12:00	Päämessu	Degerforsin kirkko
23.5.	14:00	Elämän keskellä	Seurakuntakoti
3.6.	13:00	Jumalanpalvelus, grillaus	Grytenin rannalla

Karlskogan seurakunta

6.4.	16:30	Kiirastorstaimessu	Karlskogan kirkko
9.4.	15:00	Pääsiäismessu	Karlskogan kirkko
13.4.	14:00	Hyvän olon -piiri	Seurakuntakoti
18.4.	14:30	Lauluja ja muistoja	Lötängen
27.4.	14:00	Hyvän olon -piiri	Seurakuntakoti
30.4.	15:00	Päämessu	Karlskogan kirkko
8.5.	13:00	Kahvihartaus	Suomiseura
11.5.	14:00	Hyvän olon -piiri	Seurakuntakoti
23.5.	14:30	Lauluja ja muistoja	Lötängen
25.5.	14:00	Hyvän olon -piiri	Seurakuntakoti
28.5.	15:00	Päämessu	Lunedetin kirkko
3.6.	13:00	Jumalanpalvelus	Grytenin rannalla
8.6.	14:00	Hyvän olon -piiri	Seurakuntakoti
3.9.	15:00	Päämessu	Karlskogan kirkko
24.9.	15:00	Päämessu	Karlskogan kirkko
29.10.	15:00	Päämessu	Karlskogan kirkko
26.11.	15:00	Päämessu	Karlskogan kirkko
6.12.	16:00	Itsenäisyyspäivän messu	Karlskogan kirkko
9.12.	13:00	Kauneimmat joululaulut	Söderin kirkko
25.12.	09:00	Jouluaamunjumalanpalvelus	Karlskogan kirkko

Kalendern

Filipstads församling

6/4	12:00	Skärtorsdagsmässa	Lesjöfors kyrka
26/4	13:00	Mitt i livet	Lesjöfors kyrka
24/5	13:00	Mitt i livet	Lesjöfors kyrka
4/6	15:00	Högmässa, sommarfest	Rämmens kyrka
24/9	10:00	Högmässa	Lesjöfors kyrka
29/10	10:00	Högmässa	Lesjöfors kyrka
7/12	15:00	De vackraste julstångerna	Lesjöfors kyrka

Forshaga-Munkfors församling

12/12	18:00	De vackraste julstångerna	Forshaga kyrka
-------	-------	---------------------------	----------------

Grums pastorat

10/6	15:00	Högmässa	Solbergskyrkan
------	-------	----------	----------------

Hammarö församling

10/4	14:00	Påskmässa	Skoghalls kyrka
10/6	11:00	Högmässa	Hammarö kyrka

Karlstads pastorat

25/4	14:00	Må bra-grupp	Västerstrandskyrkan
14/5	12:00	Morsdagsmässa	Västerstrandskyrkan
23/5	14:00	Må bra-grupp	Västerstrandskyrkan

Kristinehamns pastorat

10/4	10:00	Påskmässa	Sankt Olavs kapell
14/5	16:00	Morsdagsmässa	Sankt Olavs kapell
11/6	15:00	Högmässa	Sankt Olavs kapell

Melleruds pastorat

I hemmet har vi samtals- och sånggrupper. Vill du vara med? Ta kontakt med diakon Tina Manner, tel. 0530-362 00 eller kyrkoherde Lena Hildén, tel. 0725-13 67 15.

Storfors församling

3/4	14:00	Mitt i livet	Storfors kyrka
29/4	11:00	Högmässa	Storfors kyrka
8/5	14:00	Mitt i livet	Storfors kyrka
27/5	11:00	Högmässa	Storfors kyrka
12/6	14:00	Mitt i livet	Storfors kyrka
2/9	11:00	Högmässa	Storfors kyrka
7/10	11:00	Högmässa	Storfors kyrka
28/10	11:00	Högmässa	Storfors kyrka
25/11	11:00	Högmässa	Storfors kyrka
16/12	13:00	De vackraste julstångerna	Storfors kyrka

Degerfors-Nysunds församling

9/4	12:00	Påskmässa	Degerfors kyrka
25/4	14:00	Mitt i livet	Församlingshemmet
7/5	12:00	Högmässa	Degerfors kyrka
23/5	14:00	Mitt i livet	Församlingshemmet
3/6	13:00	Gudstjänst, grillning	Grytens strand

Karlskoga församling

6/4	16:30	Skärtorsdagsmässa	Karlskoga kyrka
9/4	15:00	Påskmässa	Karlskoga kyrka
13/4	14:00	Må bra-grupp	Församlingshemmet
18/4	14:30	Sånger och minnen	Lötängen
27/4	14:00	Må bra-grupp	Församlingshemmet
30/4	15:00	Högmässa	Karlskoga kyrka
8/5	13:00	Kaffeandakt	Finska föreningen
11/5	14:00	Må bra-grupp	Församlingshemmet
23/5	14:30	Sånger och minnen	Lötängen
25/5	14:00	Må bra-grupp	Församlingshemmet
28/5	15:00	Högmässa	Lunedskyrkan
3/6	13:00	Gudstjänst	Grytens strand
8/6	14:00	Må bra-grupp	Församlingshemmet
3/9	15:00	Högmässa	Karlskoga kyrka
24/9	15:00	Högmässa	Karlskoga kyrka
29/10	15:00	Högmässa	Karlskoga kyrka
26/11	15:00	Högmässa	Karlskoga kyrka
6/12	16:00	Mässa på självständighetsdagen	Karlskoga kyrka
9/12	13:00	De vackraste julstångerna	Söderkyrkan
25/12	09:00	Julotta	Karlskoga kyrka

Yhteystiedot

KONTAKTINFORMATION

RUOTSIN KIRKON KOTISIVU JA TOIMINNASTA / SVERIGE KYRKANS HEMSIDOR OM VERKSAMHET

Karlstadin hiippakunta / Karlstads stift	054-172400	svenskakyrkan.se/karlstadsstift/ruotsinsuomalainen-seurakuntatyö
Himmeli ja Tiedon lähde / Kunskapens källa		svenskakyrkan.se/karlstadsstift/tiedon-lahde---kunskapens-kalla
Ruotsin kirkon kansallinen kotisivu suomeksi		svenskakyrkan.se/suomeksi
Svenska kyrkans nationella hemsida		svenskakyrkan.se/finska

SEURAKUNTA / FÖRSAMLING	PUH. / TEL.	KOTISIVU / HEMSIDA
Degerfors-Nysund	0586-65600	svenskakyrkan.se/degerfors-nysund
Filipstad	0590-18750	svenskakyrkan.se/filipstad
Forshaga-Munkfors	054-875500	svenskakyrkan.se/forshaga-munkfors
Grums	0555-42450	svenskakyrkan.se/grums
Hammarö	054-542100	svenskakyrkan.se/hammaro
Karlskoga	0586-68800	svenskakyrkan.se/karlskoga
Karlstad	054-141400	svenskakyrkan.se/karlstad
Kristinehamn	0550-87900	svenskakyrkan.se/kristinehamn
Mellerud	0530-36200	svenskakyrkan.se/mellerud
Storfors	0550-60042	svenskakyrkan.se/storfors

Suomenkieliset työtekijät

FINSKSPRÅKIGA MEDARBETARE

Ia Ojala, seurakuntapedagogi/församlingspedagog
puh./tel. 054-14 15 14, s-posti/e-post ia.ojala@svenskakyrkan.se
Palvelee Karlstadin kirkoherrakuntaa | betjänar Karlstads pastorat

Jonatan Edlund, pappi/präst
puh./tel. 0586-68841, s-posti/e-post jonatan.edlund@svenskakyrkan.se
Palvelee Värmlannin seurakuntia | betjänar församlingarna i Värmland

Kaarina Danskain, diakoni/diakon
puh./tel. 0554-68 80 86, s-posti/e-post kaarina.danskain@svenskakyrkan.se
Palvelee Kilin kirkoherrakuntaa | betjänar Kils pastorat

Lena Hildén, pappi/präst
puh./tel. 0725-13 67 15, s-posti/e-post lena.hilden@svenskakyrkan.se
Palvelee Dalslannin seurakuntia | betjänar församlingarna i Dalsland

Lotta Okkonen, pappi/präst
puh./tel. 054-87 55 16, s-posti/e-post lotta.okkonen@svenskakyrkan.se
Palvelee Forshaga-Munkforsin ja Grumsin seurakuntia | betjänar Forshaga-Munkfors och Grums församlingar

Merja Piispanen, diakoni-assistentti/diakoniassistent
puh./tel. 0586-68830, s-posti/e-post merja.piispanen@svenskakyrkan.se
Palvelee itä-Värmlannin seurakuntia | betjänar församlingarna i östra Värmland

Tina Manner, diakoni/diakon
puh./tel. 0530-36200, s-posti/e-post tina.manner@svenskakyrkan.se
Palvelee Mellerudin kirkoherrakuntaa | betjänar Melleruds pastorat

Pääsiäisyon suuri jumalanpalvelus alkaa keskiyön palveluksella. Siinä Kristuksen hautaikoni kannetaan alttariin ja asetetaan alttaripöydälle. Jumalanpalveluksen alkaessa ikonostaasin* ovet avataan ja ne pysyvät avoinna koko pääsiäisviikon ajan. Se on merkkinä siitä, että Kristus on ”uusi Aadam”. Uhrikuolemansa kautta Hän avaa taivaan portit kadotetulle ihmiskunnalle, joka syntiinlankeemukseissa heitettiin ulos paratiisista.

Kynttilät käessään kirkkokansa odottaa valoa, joka tuodaan alttarista. Ristisaatossa kirkosta lähtevät ristin, lyhyjen ja ikonien kantajat, papit ja kuorolaiset. Kukaan ei jää pimeään kirkkoon. Se kuva tyhjää hautaa. Kun kirkon ovet pääsiäisyonä avataan, kirkkosali loistaa valoisana. Nyt lauletaan juhlaveisu: ”Kristus nousi kuolleista, kuolemalla kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi.”

Juhlien juhla

Ja niin alkaa juhlien juhla, Herran pyhä pääsiäinen ja pääsiäisyon suuri jumalanpalvelus. Se kestää noin puoli kolmeen saakka. Palveluksen aikana siunataan myös ruoka ja juoma, jotka seurakuntalaiset ovat tuoneet kirkkoon nautittavaksi yhteisellä juhla-aterialla palveluksen jälkeen.

Pyhän ehtoollisen ja jumalanpalveluksen jälkeen pappi antaa jokaiselle läsnäolijalle kananmunan meriksi ylösnousemuksen ihmeestä. Poskisuudelman seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan: ”Kristus nousi kuolleista! – Totisesti nousi!”

Lähde: Ruotsin Suomalainen Ortodoksinen Seurakunta

Att fira påsk på ett ortodoxt sätt

För ortodoxa utgör påskens kyrkoårets absoluta höjdpunkt, festernas fest. Veckan som följer palmsöndagen benämns i den ortodoxa kyrkan som stora veckan och veckodagarna kallas för stora måndagen, stora tisdagen och så vidare. De ortodoxa har följt den stora och heliga fastan i fyrtio dagar före palmsöndagen och fortsätter att fasta fram till påsknatten.

Stora torsdagen

På stora torsdagens kväll förrättas en cirka tre timmar lång gudstjänst som egentligen är stora fredagens morgongudstjänst – det liturgiska dygnet byts nämligen redan på aftonen. Man läser tolv evangelieavsnitt ur Kristi passionshistoria och mellan avsnitten sjunger kören sånger som anknyter till texterna. Kyrkobesökarna håller levande ljus i händerna och ljusen tänds inför varje evangelieläsning.

Stora fredagen

Den stora fredagens aftongudstjänst, som börjar på eftermiddagen, hålls för att minnas när Jesus togs ner från korset. Församlingen återupplever den sorg och bedrövelse som den tidigaste församlingen kände inför hans död. Under den en och en halv timme långa gudstjänsten bär man fram Kristi gravikon och ställer den mitt i kyrkan. Ikonen föreställer den döde Jesus i graven.

På kvällen förrättas en gudstjänst där församlingen på ett mystiskt sätt deltar i Kristi begravning. Med levande ljus i händerna följer gudstjänstdeltagarna gravikonen som nu bär i en begravningsprocession ut ur och åter in i kyrkan.

Stora lördagen

På stora lördagens förmiddag förrättas Basileios den Stores liturgi. I fornkyrkan utgjorde lördagens liturgi den egentliga påskgudstjänsten.

Påsknattens stora gudstjänst börjar med midnattsguds-tjänsten, då Kristi gravikon bärts in i altaret och ställs på altarborDET. I gudstjänstens början öppnas ikonostasens* dörrar och de hålls öppna hela påskveckan. Symboliken är ett uttryck för att Kristus, ”den nye Adam”, genom sin offerdöd åter öppnat himmelrikets portar för den fallna världen som vid syndafallet utestängdes från paradiset.

Med släckta ljus i händerna väntar gudstjänstdeltagare på den ljusläga som bärts från altaret. I procession går kors och lyktbärare, ikonbärare, prästerNA och kören.

Ingen stannar kvar i den mörklagda kyrkan som föreställer den tomma graven. När kyrkportarna slås upp på påsknatten badar kyrksalen i ljus. Nu sjunger man festsången: ”Kristus är uppstånden från de döda, med döden besegrade han döden och åt dem som vilar i gravarna gav han liv.”

Festernas fest

Så börjar festernas fest, Herrens heliga påsk och påsknattens stora gudstjänst som varar fram till ungefär 02:30. Under gudstjänsten välsignas bland annat mat som församlingsborna har tagit till kyrkan för att äta på den fest som anordnas gemensamt efter nattens gudstjänst.

När den heliga nattvarden delats ut och gudstjänsten är över ger prästen var och en ett ägg som symbol på uppståndelsens under. Alla kysser varandra med påskhälsningen: ”Kristus är uppstånden! – Sannerligen uppstånden!”

Källa: Finska Ortodoxa Församlingen i Sverige

*En ikonostas är en skärmliknande vägg som är täckt med iconer och placerad mellan koret och församlingen i en ortodox kyrka. Källa: Wikipedia.

Mämmipäivä pappilassa

Kahvintuoksu sekoittuu puheensorinaan vanhassa Hedvigin pappilassa Norrköpingissä. Ensin vaihdetaan kuulumisia sitten suomenkielinen maantairyhmä alkaa suunnitella mämmipäivää.

Mämmipäivänä maistellaan mämmitä ja sitä voi ostaa myös kotiin vietäväksi. Ryhmäläiset tekevät leivonnaisia myyntiin. Arpajaisvoitoiksi tuodaan sukkia ja neuleita. Voisiko joku tehdä myös rahkapiirakoita?

Osa paastokampanja

Mämmipäivä on osa Ruotsin kirkon paastokampanja, jonka tuotto menee Act Ruotsin kirkon kautta mm. Ukrainaan sekä Turkkiin ja Syriaan. Ryhmäläisistä tuntuu hyvältä saada olla tukemassa ihmisiä, joilla nyt on vaikeaa.

Mämmitä kuuluu suomalaiseen pääsiäisenviettoon. Iris on kotoisin Pohjois-Karjalasta ja hänen äitinsä teki mämmitä kotona isossa pesuvadissa.

Mämmi ja jäätelö lapsille

Keskustelu jatkuu mämmin tekemisen vaiheista, maltaiden ja ruisjauhojen imellytyksestä mämmin kypsytämiseen uunissa. Ja mitä valmiin mämmin kanssa sitten syödään, riittääkö maito, vai pitäisikö olla kermaa ja vielä sokeria makeutuksena? Lapset eivät aina alkunsa pidä mämmin mausta; pääsiäisaskartelun yhteydessä on mämmitä joskus tarjottu jäätelön kanssa. Anna kertoo taivaalliselta maistuvan pashan kuuluvan oman perheen pääsiäisperinteisiin. Monissa perheissä laitetaan rairuohoja kasvamaan ja pääsiäismunia maalataan koristeiksi.

"Virvon varvon..."

Eija, joka on kotoisin Imatralta, kertoo, että heillä oli palmusunnuntaina

Mämmipäivää suunnittelemassa/Memmadag planeras: Eija Luukkonen, Anna Toivonen, Sirpa Ingvaldsson, Ansa Korkkalainen ja/och Liisa Roivas. Foto: Annelie Tollerå

FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

tapana virpoa pajunkissavitsoilla naapurustossa. "Virvon varvon tuoreeks terveeks tulevaks vuodeks. Vitsa sulle, palkka mulle." Palkaksi sai karkkia.

Pääsiäistä edeltävä pitkäperjantai oli aina todella pitkä päivä, siitä oltiin maanantairyhmässä yhtä mieltä. Mitään ei saanut tehdä: ei kuunnella radiota tai tehdä käsityötä, ei lähtee kylään mummon luo. Kirkkoonkaan ei kumma kyllä silloin lapsuudessa lähdetty – vasta Ruotissa ollessa on moni alkanut käydä pitkäperjantain jumalanpalveluksessa ja pääsiäismessussa, ja niistä on tullut osa omaa pääsiäisenviettoa.

"Pääsiäinen avaa toivon."

Keskustelimme vielä hiljaisen viikon päivistä ja niiden eri luonteista. Liisa muisti kaikkien päivien tapahtumat. Korona-aika ja sota Ukrainassa kertovat pitkäperjantain kärsimyksistä omana aikanamme. Sairaus ja läheisen menetyksen voi tulla myös omalle kohdalle, ja siitäkin on monella kokemusta.

Rakkaus voittaa

Pääsiäinen avaa toivon siitä, että elämää ja rakkaus kuitenkin voittavat. Pääsiäinen ei ehkä omassa elämässä tule kerralla, vaan vasta vähitellen. Kevät on monelle eräänlainen käännekohta – aurinko alkaa paistaa ja lämmittää, räystää tippuvat ja linnut laulavat. Mustasta mullasta nousevat sinnikkäät lumikellot, violetit krookukset ja keltaiset narsissit. Vaikka vielä voi tulla yöpakkasia, niin ollaan kuitenkin voiton puolella.

ANNA TOIVONEN

Memmadag i prästgården

Kaffedoften blandas med sorlet i den gamla Hedvigs prästgård i Norrköping. Först utbyts nyheter, sedan börjar den finskspråkiga måndagsgruppen planera memmadagen.

Memma ingår i finskt påskfirande. På memmadagen kan man provsmaka memma och också köpa för att ta hem. Gruppmedlemmarna bakar bakverk till försäljning, memma och kanske kvargpajer. Man tar också hit raggsockor och andra stickningar – de blir till lotterivinster.

En del av fasteaktionen

Memmadagen är en del av Svenska kyrkans fasteaktion. Pengarna går bland andra till Ukraina och Turkiet genom Act Svenska kyrkan. För gruppmedlemmarna känns det bra att kunna hjälpa människor som har det svårt just nu.

Pääsiäismuna on ylsönousemuksen ja ikuisen elämän symboli. Påskägget symbolisera uppståndelsen och det eviga livet. Foto: Magnus Aronson/Ikon

För barnen bjuds memma med glass

Samtalat övergår till memmans olika faser, från mältning av malt och rågmjöl till att grädda memma i ugnen. Iris kommer från Norra Karelen och hennes mamma gjorde memma hemma i en stor tvättbalja.

Nu diskuteras frågan om vad man ska äta till memman: Räcker det med mjölk eller ska det vara grädde och socker som sötning? Barnen brukar inte gilla memmans smak i början: vid påskpyssel har man serverat memma med glass – de vänjer sig. Anna berättar om pashan som smakar himmelskt, den ingår, liksom memman, i hennes familjs påsktradition. Andra påsktraditioner är att så rajgräs och måla påskägg till dekorations.

Eija är från Imatra i Östra Finland. Hon berättar att på palmsöndagen brukade de gå från dörr till dörr i grannskapet och läsa ramsan "Virvon varvon tuoreeks terveeks tulevaks vuodeks. Vitsa sulle, palkka mulle". På svenska betyder det ungefär: "Ris, ris för årets hälsa, ris till dig och lön till mig." Man fick godis som lön.

"Vi åkte inte ens till kyrkan"

Nu går samtalet över till stilla veckans dagar och dess olika karaktärer. Liisa kom ihåg alla skeenden för varje dag i veckan. Coronatiden och kriget i Ukraina berättar för henne om långfredagens lidande i vår egen tid. Sjukdom och att förlust av nära och kära kan drabba också oss själva.

Långfredagen före påsk var alltid en mycket lång dag – det är alla i måndagsgruppen eniga om. Man fick inte göra någonting, varken lyssna på radio eller handarbete, man fick inte besöka mormor eller farmor. I barndomen åkte de inte ens till kyrkan. Först i Sverige har många börjat gå i långfredagens gudstjänst eller påskdagens mässa och integrerat det i det egna påskfirandet.

Kärleken vinner

Påskens inger hopp om att livet och kärleken ändå vinner. I det egna livet kanske påskens inte kommer på en gång, utan gradvis. Våren är för många en sorts vändpunkt – solen börjar skina och värma, det droppar från taket och fåglarna kvittrar. Från den svarta myllan tittar envissa snödroppar, lila krokusar och gula påskliljor upp. Även om det fortfarande kan bli frostnätter, så är vi på den vinnande sidan.

ANNA TOIVONEN

FOTO: JUKKA AMINOFF

Pierre Aminoff pasha

(2 litraa)

3 l piimää (filmjölk)
6 kananmunan keltuaista
7 dl (melkein koko paketti) tomusokeria
200 g suolatonta, huoneenlämpöistä voita runsas 1 rkl vaniljasokeria
200 g kuorittuja ja pilkottuja manteleita

1. Valmistaa ensin rahka laittamalla avaamaton piimäpurkki tunniksi 100-asteiseen uuniin. Siivilöi hera pois esim. puhtaan pyyhkeen läpi.
2. Sekoita rahka pehmeän voin sekaan. Käytä sähkövatkainta tai kodinkonetta, jotta voi sekoittaa kunnolla rahkaan ja seoksesta tulee tasaisista. Lisää keltuaiset, sokeri, johon on sekoitettu vaniljasokeri, sekä mantelit. Anna seoksen valua ohuen kankaan tai sideharson läpi jäääkaapissa tarjoiluun saakka (mielellään kolmen päivän ajan).
3. Ennen tarjoilua kumoa pasha tarjoiluvadille.

Pierre Aminoffs påskpasha

(2 liter)

3 l filmjölk
6 äggulor
7 dl (ca ett paket) florsocker
200 g rumstempererat osaltat smör
Drygt 1 msk vaniljsocker
200 g skållad och hackad mandel

1. Tillred först kvargen genom att ställa de öppnade filmjölkspaketet i ugn i 100° i en timme och sila bort vätskan genom ett tyg.
2. Blanda ihop kvargen med det mjuka rumstempererade smöret. Använd gärna en elvisp eller hushållsmaskin så att smöret blandas in i kvargen utan klumper och blandningen blir jämn och fluffig. Tillsätt äggulorna, sockret som blandats med vaniljsockret samt mandeln. Låt rinna av i en form som kläts i tunt tyg eller till exempel gasbinda. Låt stå i kylskåp före servering, gärna i 3 dagar.
3. Stjälp upp på serveringsfat inför servering.

Mikael Agricola – humanisti ja raamatunkääntäjä

Kuluvana vuonna pääsiäispäivälle 9.4. osuu myös Mikael Agricolan ja suomen kielen päivä. Vuonna 2004 hän sijoittui Yleisradion Suuret suomalaiset -äänestyksessä 7. sijalle. Erinomainen sijoitus 1500-luvun kirkon uudistajalle, josta jälkimaailmalle on säilynyt vain tiedon sirpaleita.

Mikael Olavinpoika oli kotoisin ruotsinkielisestä Pernajan Torsbyn kylästä, jossa kieliraja kulki noin 20 kilometrin päässä. Suomen kielen Mikael oli luultavasti oppinut jo lapsena; tästä todistavat kielen täydellinen hallinta ja kotiseudun kaakkoishämäläiset piirteet.

Mikael opintiellä

Mikaelin koulutie alkoi kirkkokoherra Bertilin opissa. Tämä kannusti lahjakkaimpia oppilaitaan jatkamaan Viipurin kouluun, jonne Mikael päätyi 1510-luvun loppupuolella.

Koulun rehtori Johannes Erasmi, ”ahkera ja uskollinen koulunuorison kasvattaja”, kuului linnansaarnaaja Johannes Blockin lähipiiriin. Block oli uskonpuhdistusliikkeen kannattaja, joka tarkkaan seurasi Euroopan uusimpia aatevirtauksia.

Näistä tärkein oli humanistinen liike, jonka tavoitteena oli antiikin kulttuurin elvyttäminen. Humanistit julkaisivat antiikin kirjailijoiden teoksia, myös Uuden testamentin kreikkalaisen alkutekstin. Blockin kirjastossa Mikael imi ensimmäiset humanistiset vaikutteensa. Humanismin hengessä ja rehtorin suosituksesta hän otti käyttöön sukunimen Agricola, joka tarkoittaa maanviljelijää.

Turusta Wittenbergiin

Kun rehtori Johannes vuonna 1528 kutsuttiin Turun uuden piispaksi Martti Skytten kansleriksi, hän otti mukaansa Agricolan. Tästä tuli piispans kirjuri ja seuraavana vuonna Agricola peri kanslerin viran.

Turussa Agricola tutustui rehtori Pietari Särkilahteen, joka oli harjoittanut opintoja Keski-Euroopan yliopistoissa, viimeksi Wittenbergissä. Lutherin opissa tämä oli omaksunut uskonpuhdistuksen aatteet. Särkilahdelta Agricola sai ensikäden tietoa niin humanisteista kuin myös reformaatioliikkeestä.

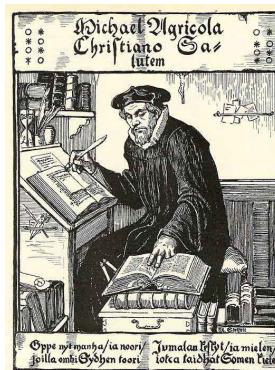

ILLUSTRATION: ALBERT EDELFELDT

Vuonna 1536 tuli Agricolan vuoro lähteä opiskelemaan Wittenbergiin yhdessä lapsuudenystävän ja koulutoverin Martinus Teitin kanssa. Yliopistossa Agricola kuunteli reformation johtajien luentoja. Opettajista tärkein oli kreikan kielen professori Philipp Melanchthon.

Opiskeluikana Agricola aloitti Uuden testamentin kääntämisen suomeksi. Kolmen vuoden opintojen jälkeen Agricola palasi maisterina Turkuun.

Kääntäjä ja piispa

Maisteri Mikael nimitettiin katedraalikoulun rehtoriksi ja tuomiokapitulin jäseneksi. Työn ohessa käännöstyö jatkui ja sen rinnalle tuli muita kirja-

hankkeita. Aapisen ja katekismuksen sisältämä Abckiria ilmestyi 1543, Raamatun rukoukset ja liturgiset rukoukset kirkkovuoden jokaiselle sunnuntaille sisältänyt Rucouskiria 1544. Rukouskirjan esipuheet ovat Agricolan laajimmat omat tekstit.

Vuonna 1548 Agricola joutuu luopumaan koulumestarinsa virasta. Nyt aikaa vapautuu käänöksensä viimeistelylle: Se Wsi Testamenti painettiin Tukholmassa vielä samana vuonna. Vuonna 1549 painosta ilmestyvät suomenkieliset kirkkokäsikirjat. Raamatunkäännöstyö jatkui; valmiiksi Agricola saa psalmit ja valikoiman profeettakirjoja.

Vanhan piispa Skytten voimien hiipuessa vastuu hiippakunnasta siirtyi Agricolalle. Skytten kuoltua 1550 virka oli täytämättä kolme vuotta. Lopulta kuningas Kustaa Vaasa nimitti Agricolan Turun piispaksi; vihkimisen toimiitti Strängnäsin piispa Botvid Suneson alkukesästä 1554.

Agricolan virkakausi jää kuitenkin lyhyeksi. Syksyllä 1556 kuningas nimitti hänet valtuuskuntaan, joka lähti Moskovaan rauhanneuvotteluihin. Paluumatkalla Agricola kuoli yllättäen Kuolemanjärven pitäjän Kyrönniemen kylässä 9.4.1557. Hänet haudattiin koulukaupunkinsa Viipurin tuomiokirkkoon.

Agricolan kirjoitukset ovat vanhimmat säilyneet suomenkieliset tekstit. Nykylukijalle ne ovat haastavia. Itse hän tiesi olevansa uranuurtaja: ”Eijkö caike, on alghus heico?” (Eikö kaikki ole alussa heikko?)

OLLI HALLAMAA

Mikael Agricola – humanist och bibelöversättare

I år på påskdagen den 9 april firar vi även Mikael Agricola och det finska språket. År 2004 kom Mikael Agricola på sjunde plats i finska YLE:s omröstning "Den största finländaren". En strålande placering för en kyrkoförnyare från 1500-talet. Bara några enstaka skärvor av kunskap om honom har bevarats till eternitiden.

Mikael Olafsson kom från den svenska talande byn Torsby i Pernå. Där gick språkgränsen ungefär två mil bort. Mikael lärde sig troligen finska redan som barn. Om detta vittnar hans utmärkta kunskaper i finska språket och hemtraktens sydostliga tavastländska drag.

Mikaels skolgång

Mikaels skolgång började hos kyrkoherde Bertil. Han uppmuntrade sina mest begåvade elever att fortsätta till Viborgs skola där Mikael började i slutet av 1510-talet.

Skolans rektor Johannes Erasmi, "flitig och tillgiven skolungdomens uppfostrare", tillhörde slottspredikant Johannes Blocks närmaste krets. Block stöttade reformationsrörelsen och földe noga Europas senaste idéströmningar. Den viktigaste av dessa var en humanistisk rörelse med målet att återuppliva antikens kultur.

Humanisterna publicerade böcker skrivna av antikens författare och även Nya testamentets grundtext på grekiska. I Blocks bibliotek sög Mikael in de första humanistiska influenserna. I humanismens anda och på rektorns rekommendation tog han efternamnet Agricola, vilket betyder jordbrukslant.

Från Åbo till Wittenberg

När rektor Johannes år 1528 kallades till nye biskopen Martin Skyttes kansler, tog han med sig Mikael Agricola som blev biskopens skrivare och året därför ärvde kanslerstjänsten.

I Åbo lärde Mikael Agricola känna rektor Pietari Särkilahti som hade studerat vid universitetet i Centrala Europa, senast i Wittenberg. I Luthers anda hade han anammat reformationens idéer. Från Särkilahti fick Mikael Agricola förstahandsinformation så väl om humanisterna som reformationsrörelsen.

År 1536 var det dags för Mikael Agricola att börja studera i Wittenberg tillsammans med barndomsvänner och skolkamraten Martinus Teit. På universitet lyssnade Mikael Agricola på föreläsningar av reformationens ledare. Den viktigaste läraren var läraren i grekiskan, professor Philipp Melanchthon.

Under sin studietid började Mikael Agricola översätta Nya testamentet till finska. Efter tre år återvände han till Åbo som magister.

Översättare och biskop

Magister Mikael utnämndes till katedralskolans rektor och ledamot i domkapitlet. Vid sidan av fortsatte han översättningsarbetet och adderade andra bokprojekt. Abckiria, som innehöll ABC-boken och katekesen, kom ut 1543. Rucouskiria, som innehöll Bibelns böner och liturgiska böner för kyrkårets söndagar, kom ut 1544. Bönbokens förord är Mikael Agricolias mest omfattande egna text.

År 1548 måste Mikael Agricola lämna skolmästarens tjänst. Nu får han tid att slutföra översättningen: Se Wsi Testamenti, Nya testamentet, trycks i Stockholm redan samma år.

År 1549 utkommer kyrkohandböckerna på finska. Bibelöversättningen fortsätter, Mikael Agricola färdigställer Psaltaren och ett urval profetiska böcker.

När gamla biskopen Skyttes krafter sinar får Mikael Agricola än mer ansvar. Efter Skyttes död år 1550 är tjänsten vakant under tre års tid. Slutligen utser kung Gustav Vasa Mikael Agricola till biskop i Åbo. Biskop Botvid Suneson viger honom till biskop i Strängnäs domkyrka försommaren 1554.

Mikael Agricolas tjänsteperiod blir dock kort. Hösten 1556 utser kungen honom till en delegation som åker till Moskva för fredsförhandlingar. På hemvägen dör Mikael Agricola oväntat i Kyrönneby i Kuolemanjärvi socken den 9 april 1557. Han begravts i sin skolstad Viborgs domkyrka.

Mikael Agricolas texter är de äldsta bevarade texterna på finska. För nutida läsare är de utmanande. Själv visste han att han var en pionjär: "Eijkö caike, on alghus heico?" (Är inte allt litet från början?)

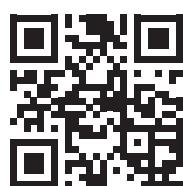
OLLI HALLAMAA

Rukousnetti

Kirjoita rukous omin sanoisin Ruotsin kirkon rukousnettiin osoitteessa be.svenskakyrkan.se. Rukouksen voi kirjoittaa suomeksi. Sivuilla voit myös sytyttää virtuaalisen kynttilän, johon voit liittää muistosanoja ja rukouksen. Kynttilän voit myös lähettää valitsemasi kirkkoon Ruotsissa.

Bönewebben

På be.svenskakyrkan.se kan du skriva din egen bön. Där kan du också tända ett virtuellt ljus och skriva minnesord till den eller dem du tänker på. Ljuset kan du skicka till valfri kyrka.

Jumalan ääni kehossamme

TEKSTI · TEXT: ELISABETH LAASONEN BELGRANO

FOTO: ELISABETH LAASONEN BELGRANO

Johanneksen evankeliumin kärsimyskertomuksessa tapaamme Pilatuksen, joka kysyy: "Mitä on totuus?" Nämä hänet edessäni – seisomassa Jeesuksen vieressä. He katsovat toisiaan. Pilatuksen kysymys on kohdistettu Jeesukselle, mutta ehkä se on kohdistettu yhtä paljon myös hänenelle itselleen.

Paaston aikana saamme pysähtyä ja miettiä mitä, miten ja miksi. Mitä usko Jumalaan merkitsee? Missä Jumala on silloin, kun elämä muuttuu mahdottomaksi elää? Kun sotaa, huolta, vihaa ja pahuutta on samanaikaisesti aivan liian monissa paikoissa?

Itkuvirret

1600-luvun musiikista löytyy perinne, joka rakentuu raamatullisten valitusvirsien sävellyksille. Tätä tyylilajia kutsutaan nimellä "Luentoja kuoleman varjossa" (Leçons de Ténèbres) ja musiikkia esitettiin erityisesti Ranskassa hiljaisen viikon aikana. Tämä surun täyttämä musiikki muistutti minua jokin aika sitten eräästä toisesta itkuvirspäteestä, karjalaisista itkuvirsistä. Sieltä löytyvät minun juureni.

Itkuvirrillä on kautta historian ollut tärkeä paikka monissa kulttuureissa. Ne ovat olleet työkalu surussa, niitä on laulettu, kun on etsitty totuutta ja merkitystä. Kun suru täyttää sydämemme, silloin kehomme soi mollissa. Suru ja hengitys punoutuvat sanattomiksi lauluksi. Tai kenties lauluksi, joita muut tuskin kuulevat.

Jumalan ääni

Hengittäminen tekee meistä eläviä. Se on sekä surua että iloa. Hengitys on Jumalan totuutta, luontokin hengittää. Tämä Jumalan totuus antaa elämän ja voiman. Se ottaa vastaan itkuvirteni, kynneleeni ja huoleni. Hengityksessä on kaikki se, minkä Jumala loi. Jatkuvasti tapahtuva hengittäminen muuttuu suruksi ja samalla se parantaa. Se muuttuu rukoukseksi, keskusteluksi Jumalan kanssa. Hengittäminen todistaa Jumalan äänestä kehossamme. Jumalan ääni kuuluu hengityksessämme. Se kantaa meitä läpi elämän.

Jumalan ääni soi aina meissä. Kun paaston aikana pysähdytämme ja kuuntelemme omaa hengitystämme, saamme silloin levätä Jumalan totuudessa. Lepää kuoleman varjossa, siellä Jumalan henki on aina lähellämme. Siellä saamme yhdessä laulaa: "Herra, kädelläsi itkeä mä saan, kohonnut ei käsi kostamaan." (Virsi 738:3) Jaat kanssani itkun, kunnes se loppuu.

I Guds andetag

En bit in i Johannesevangeliets passionsberättelse möter vi Pilatus som frågar: "Vad är sanning?" Jag ser honom framför mig. Stående intill Jesus. De ser på varandra. Frågan verkar riktad till Jesus, men kanske ställer han frågan lika mycket till sig själv.

Under fastetiden får vi stanna och fundera på vad, hur och varför. Vad är det att tro på Gud? Var finns Gud när livet blir omöjligt att leva? När krig, oro, hat och ondska visar sig på allt för många platser samtidigt?

Klagosången

Det finns en musikalisk tradition från 1600-talet som bygger på tonsättningar av de bibliska klagovisorna. Denna musikaliska genre kallas "Lektioner i dödens skugga" (Leçons de Ténèbres) och den gestaltades framför allt i Frankrike under Stillas veckan innan påsken. Denna sorgefyllda musik gjorde mig för en tid sedan uppmärksam på en annan klagosångstradition från den plats där jag själv har mina rötter: de kareliska klagovisorna.

Klagosången har genom historien haft en viktig plats i många kulturer. Den har funnits där som ett redskap för sörjandet; för sökandet efter sanning och mening. När sorgen fyller oss, då klingar våra kroppar i moll. Sorgen och andningen tvinnas till ordlösa sånger. Kanske är de nästan ohörbara för andra runt omkring.

Guds röst

Andningen gör oss levande. Den är både sorg och glädje. Andningen är Guds sanning och skapelsen ja, den andas. Denna Guds sanning ger både liv och kraft. Den tar emot mina klagosånger, mina tårar och min oro. I andningen finns allt Gud har skapat. Det ständigt pågående andandet blir till både sorg och helande. Det blir till bön och samtal med Gud. Andandet visar på Guds röst i människokroppar. Guds röst är våra andetag. Som bär oss genom livet.

Guds röst klingar alltid inom oss. Och när vi under fastan stannar upp och lyssnar till våra egna andetag, då får vi vila i Guds sanning. Vila i dödens skugga där Guds ande alltid är oss nära. Där får vi tillsammans sjunga: "Gud i dina händer får jag gråta ut. Gråten delar du tills den tar slut."

(Psalm 769:3)